Izvađeno iz:
Rječnik biblijske teologije, Xavier Leon-Dufour, Kršćanska sadašnjost, Zagreb,1993.

U rječniku se koriste biblijski citati (samo kratice iz pokoncilske Biblje u izdanju Kršćanske sadašnjosti).

Biblijski tekstovi preuzeti su iz internetskog izdanja Velike biblijske konkordancije: http://www.intratext.com/IXT/SCR0002/_P1.HTM

Tekst iz rječnika je napisan **podebljanim ili masnim slovima.**

U rječniku i u Bibliji se koristi ime Jahve koje je ovdje zamijenjeno imenom Gospodin.

Biblijska panorama (William Foster, 1891)
kidniche.com/activity/who-is-satan-bible-art/

SOTONA

Nazivi Sotona (hebr. satan, protivnik) i đavao (grč. diabolos, opadač, klevetnik) javljaju se po prilici jednako često u Novom zavjtu; Biblija njima označuje osobno biće koje je samo po sebi nevidljivo, ali čije se djelovanje ili utjecaj očituje u djelatnosti drugih bića (zli ili nečisti duhovi) ili pak u napasti. S druge strane, za razliku od kasnog židovstva i većine književnosti staroga Istoka, Biblija u ovom pogledu pokazuje krajnju trijeznost: ograničuje se na to da nas upozori na postojanje tog lika i na njegove spletke, a tako i na sredstva kojima ćemo se od njih zaštititi.

I. PROTIVNIK BOŽJEG NAUMA GLEDE ČOVJEČANSTVA

1. Stari zavjet govori o Sotoni vrlo rijetko i na način koji poštuje transcendentnost jedinoga Boga te brižno izbjegava sve što bi bilo moglo zavesti Izrael na dualizam, kojemu je i suviše bio sklon. Više nego kao pravi protivnik, Sotona se javlja kao jedan od anđela na Gospodnjem dvoru; on pri nebeskom sudištu ima ulogu sličnu ulozi javnog tužioca kojemu je zadaća bdjeti nad poštivanjem Božje pravednosti i Božjih prava na zemlji. Međutim, iza te navodne službe Bogu već se u Job 1-3 nazire neprijateljska volja, neprijateljska ne toliko prema samomu Bogu koliko prema čovjeku i njegovoj pravednosti: on ne vjeruje u nesebičnu ljubav (Job 1,9);

(Job 1,9)
(9) A Satan odgovori Gospodinu: "Zar se Job uzalud Boga boji?

pa ako on tu i nije "napasnik", ipak očekuje da Job podlegne; on to potajno želi, i osjeća se kako bi se tomu poradovao. U Zah 3,1-5 tužitelj se pretvara u pravoga protivnika nauma Božje ljubavi, gledom na Izrael: da bi Izrael bio spašen, anđeo Gospodnji mora prvo Sotoni naložiti šutnju u ime samoga Boga: *Imperet tibi Dominus* ("Neka bi ti Gospodin zapovijedio!" usp. Jd 9 Vulg:).

(Jd 1,9 Vulg)
Cum Michael Archangelus, cum diabolo disputans, altercaretur de Moysis corpore, non est ausus judicium inferre blasphemiae, sed dixit: Imperet tibi Dominus. *Zach*. 3. 2.

2. S druge pak strane, čitatelj Biblije zna da je neko tajnovito biće igralo poglavitu ulogu od samih početaka čovječanstva. Knjiga Postanka govori samo o Zmiji. Ona je Božji stvor 'kao i sva ostala zvjerad' (Post 3,1);

(Post 3,1)
Zmija bijaše lukavija od sve zvjeradi što je stvori Gospodin, Bog. Ona reče ženi: "Zar vam je Bog rekao da ne smijete jesti ni s jednog drveta u vrtu?"

ipak je obdarena znanjem i umješnošću kojima nadilazi čovjeka. A što je još važnije, ona je već od svog prvog nastupa prikazivana kao neprijatelj ljudske prirode. Zavidna je čovjekovoj sreći (usp. Mudr 2,24),

(Mudr 2,24)
(24) A đavlovom je zavišću došla smrt u svijet i nju će iskusiti oni koji njemu pripadaju.

a do svog cilja dolazi služeći se već oružjem kojim će se kasnije uvijek služiti - lukavštinom i lažju: ona je "lukavija od sve zvjeradi što je stvori Gospodin" (Post 3,1), ' zavodnica' (Post 3,13; Rim 7,11; Otk 12,9; 20,8 sl).

(Post 3,1)
Zmija bijaše lukavija od sve zvjeradi što je stvori Gospodin, Bog. Ona reče ženi: "Zar vam je Bog rekao da ne smijete jesti ni s jednog drveta u vrtu?"

(Post 3,13)
(13) Gospodin, Bog, reče ženi: "Što si to učinila?" "Zmija me prevarila pa sam jela", odgovori žena.

(Rim 7,11)
(11) Doista grijeh, uhvativši priliku, zapoviješću me zavede, njome me i ubi.

(Otk 12,9)
(9) Zbačen je Zmaj veliki, Stara zmija - imenom Đavao, Sotona, zavodnik svega svijeta. Bačen je na zemlju, a s njime su bačeni i anđeli njegovi.

(Otk 20,8 sl)
(8) izići će zavesti narode sa četiri kraja zemlje, *Goga i Magoga,* i skupiti ih u boj. Bit će ih kao pijeska morskoga. (9) Skupiše se na prostrano polje zemlje i opkoliše tabor svetih i ljubljeni grad. Ali oganj siđe s neba te ih proguta. (10) A njihov zavodnik, Đavao, bačen bi u jezero ognjeno i sumporno, gdje se nalaze i Zvijer i Lažni prorok: ondje će se mučiti danju i noću u vijeke vjekova.

'ubojica ljudi i lažac od početka' (Iv 8,44).

(Iv 8,44)
(44) Vama je otac đavao i hoće vam se vršiti prohtjeve oca svoga. On bijaše čovjekoubojica od početka i ne stajaše u istini jer nema istine u njemu: kad govori laž, od svojega govori jer je lažac i otac laži.

Tu Zmiju Mudrost naziva njezinim pravim imenom: đavlom (Mudr 2,24).

(Mudr 2,24)
(24) A đavlovom je zavišću došla smrt u svijet i nju će iskusiti oni koji njemu pripadaju.

II. PROTIVNIK KRISTOV

Međutim, pobijeđeno čovječanstvo već od tog prvog odsjeka svoje povijesti nazire da će jednoga dana pobijediti svog protivnika (Post 3,15).

(Pot 3,15)
(15) Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene, između roda tvojeg i roda njezina: on će ti glavu satirati, a ti ćeš mu vrebati petu."

Čovjekova pobjeda nad Sotonom zapravo i jest cilj Kristova poslanja: Krist je došao "da smrću uništi onoga koji ima vlast nad smrću, to jest đavla" (Heb 2,14),

(Heb 2,14)
(14) Pa budući da *djeca* imaju zajedničku krv i meso, i sam on tako postade u tome sudionikom da smrću obeskrijepi onoga koji imaše moć smrti, to jest đavla,

da "uništi đavolska djela" (1 Iv 3,8),

(1 Iv 3,8)
(8) Tko čini grijeh, od đavla je jer đavao griješi od početka. Zato se pojavi Sin Božji: da razori djela đavolska.

drugim riječima: da Sotoninu vladavinu zamijeni vladavinom svoga Oca (1 Kor 15,24-28; Kol 1,13 sl).

(1 Kor 15,24-28)
(24) potom - svršetak, kad preda kraljevstvo Bogu i Ocu, pošto obeskrijepi svako Vrhovništvo, svaku Vlast i Silu. (25) Doista, on treba da kraljuje *dok ne podloži sve neprijatelje pod noge* svoje. (26) Kao posljednji neprijatelj bit će obeskrijepljena Smrt (27) jer *sve podloži nogama njegovim.* A kad veli: *Sve je podloženo,* jasno - sve osim Onoga koji mu je sve podložio. (28) I kad mu sve bude podloženo, tada će se i on sam, Sin, podložiti Onomu koji je njemu sve podložio da Bog bude sve u svemu.

(Kol 1,13 sl)
(13) On nas izbavi iz vlasti tame i prenese u kraljevstvo Sina, ljubavi svoje, (14) u kome imamo otkupljenje, otpuštenje grijeha.

I zato Evanđelja prikazuju njegov javni život kao boj protiv Sotone. Borba počinje s epizodom napastovanja, kad prvi put nakon prizora u raju jedan čovjek, kao predstavnik čovječanstva, "sin Adamov" (Lk 3,38),

(Lk 3,38)
(38) Enošev, Šetov, Adamov, Božji.

biva suočen licem u lice s đavlom. Ta se borba potvrđuje oslobađanjem opsjednutih (usp. zli duhovi), što je dokaz da je 'došlo kraljevstvo Božje' (Mk 3,22 sl//)

(Mk 3,22 sl)
(22) I pismoznanci što siđoše iz Jeruzalema govorahu: "Beelzebula ima, po poglavici đavolskom izgoni đavle." (23) A on ih dozva pa im u prispodobama govoraše: "Kako može Sotona Sotonu izgoniti?

(Mt 12,24-27)
(24) A farizeji čuvši to rekoše: "Ne može ovaj izgoniti đavle osim po Beelzebulu, poglavici đavolskom." (25) A on, znajući njihove misli, reče im: "Svako kraljevstvo u sebi razdijeljeno opustjet će i svaki grad ili kuća u sebi razdijeljena neće opstati. (26) Ako Sotona Sotonu izgoni, u sebi je razdijeljen. Kako će dakle opstati kraljevstvo njegovo? (27) I ako ja po Beelzebulu izgonim đavle, po kome ih sinovi vaši izgone? Zato će vam oni biti suci.

(Lk 11,15-19)
15) A neki od njih rekoše: "Po Beelzebulu, poglavici đavolskom, izgoni đavle!" (16) A drugi su iskušavajući ga, tražili od njega kakav znak s neba. (17) Ali on, znajući njihove misli, reče im:

"Svako kraljevstvo u sebi razdijeljeno opustjet će i kuća će na kuću pasti. (18) Ako je dakle Sotona u sebi razdijeljen, kako će opstati kraljevstvo njegovo? Jer vi kažete da ja po Beelzebulu izgonim đavle. (19) Ako dakle ja po Beelzebulu izgonim đavle, po kome ih vaši sinovi izgone? Zato će vam oni biti suci.

i da je Sotoninu kraljevstvu došao kraj (usp. Lk 10,17-20),

(Lk 10,17-20)
(17) Vratiše se zatim sedamdesetdvojica radosni govoreći: "Gospodine, i zlodusi nam se pokoravaju na tvoje ime!" (18) A on im reče: "Promatrah Sotonu kako poput munje s neba pade. (19) Evo, dao sam vam vlast da *gazite po zmijama* i štipavcima i po svoj sili neprijateljevoj i ništa vam neće naškoditi. (20) Ali ne radujte se što vam se duhovi pokoravaju, nego radujte se što su vam imena zapisana na nebesima."

a potvrđuje se, štoviše, i ozdravljenjem običnih bolesnika (usp. Dj 10,38).

(Dj 10,38)
(38) kako Isusa iz Nazareta *Bog pomaza Duhom Svetim* i snagom, njega koji je, jer Bog bijaše s njime, prošao zemljom čineći dobro i *ozdravljajući* sve kojima bijaše ovladao đavao."

Ona se i nastavlja, samo podmuklije, u suočavanju Krista s nevjernim Židovima, tim pravim 'đavoljim sinovima' (Iv 8,44; Mt 13,38),

(Iv 8,44)
(44) Vama je otac đavao i hoće vam se vršiti prohtjeve oca svoga. On bijaše čovjekoubojica od početka i ne stajaše u istini jer nema istine u njemu: kad govori laž, od svojega govori jer je lažac i otac laži.

(Mt 13,38)
(38) Njiva je svijet. Dobro sjeme sinovi su Kraljevstva, a kukolj sinovi Zloga.

tim "zmijskim porodima" (Mt 3,7 sl; 12,34; 23,33).

(Mt 3,7 sl)
(7) Kad ugleda mnoge farizeje i saduceje gdje mu dolaze na krštenje, reče im: "Leglo gujinje! Tko li vas je samo upozorio da bježite od skore srdžbe? (8) Donosite dakle plod dostojan obraćenja.

(Mt 12,34)
(34) Leglo gujinje! Kako možete govoriti dobro kad ste opaki. Ta iz obilja srca usta govore!

(Mt 23,33)
(33) "Zmije! Leglo gujinje! Kako ćete uteći osudi paklenoj?

Vrhunac svoje žestine dosiže u trenutku muke. Luka svjesno povezuje muku i napastovanje u pustinji (Lk 4,13; 22,53),

(Lk 4,13)
(13) Pošto iscrpi sve kušnje, đavao se udalji od njega do druge prilike.

(Lk 22,53)

(53) Danomice bijah s vama u Hramu i ne digoste ruke na me. No ovo je vaš čas i vlast Tmina."

a Ivan pri tom naglašava ulogu Sotone (Iv 13,2.27; 14,30; usp. Lk 22,3.31)

(Iv 13,2.27)
(2) I za večerom je đavao već bio ubacio u srce Judi Šimuna Iškariotskoga da ga izda.
(27) Tada umoči zalogaj, uze ga i dade Judi Šimuna Iškariotskoga. Nakon zalogaja uđe u nj Sotona. Nato mu Isus reče: "Što činiš, učini brzo!"

(Iv 14,30)
(30) Neću više s vama mnogo govoriti jer dolazi knez svijeta. Protiv mene ne može on ništa.

(Lk 22,3.31)
(3) A Sotona uđe u Judu zvanog Iškariotski koji bijaše iz broja dvanaestorice.
(31) "Šimune, Šimune, evo Sotona zaiska da vas prorešeta kao pšenicu.

samo zato da objavi njegov konačni slom. Izgleda kao da Sotona vodi u igri, ali zapravo 'on nad Kristom nema nikakve vlasti': sve je djelo ljubavi i poslušnosti Sina (Iv 14,30; usp. otkupljenje).

(Iv 14,30)
(30) Neću više s vama mnogo govoriti jer dolazi knez svijeta. Protiv mene ne može on ništa.

Upravo u času kad misli da mu je pobjeda osigurana, "Knez ovoga svijeta" biva "bačen van" (Iv 12,31; usp. 16,11; Otk 12,9-13);

(Iv 12,31)
(31) "Sada je sud ovomu svijetu, sada će knez ovoga svijeta biti izbačen.

(Iv 16,11)
(11) a osuda - što je knez ovoga svijeta osuđen.

(Otk 12,9-13)
(9) Zbačen je Zmaj veliki, Stara zmija - imenom Đavao, Sotona, zavodnik svega svijeta. Bačen je na zemlju, a s njime su bačeni i anđeli njegovi. (10) I začujem glas na nebu silan: "Sada nasta spasenje i snaga i kraljevstvo Boga našega i vlast Pomazanika njegova! Jer zbačen je tužitelj braće naše koji ih je dan i noć optuživao pred Bogom našim. (11) Ali oni ga pobijediše krvlju Jaganjčevom i riječju svojega svjedočanstva: nisu ljubili života svoga - sve do smrti. (12) Zato veselite se, nebesa i svi nebesnici! A jao vama, zemljo i more, jer Đavao siđe k vama, gnjevan veoma, znajući da ima malo vremena!" (13) Kad Zmaj vidje da je zbačen na zemlju, stade progoniti Ženu koja rodi muškića.

vlast nad svijetom koju se on nekoć osmjelio ponuditi Isusu (Lk 4,6)

(Lk 4,6)
(6) i reče mu: "Tebi ću dati svu ovu vlast i slavu njihovu jer meni je dana i komu hoću, dajem je.

odsad pripada Kristu, umrlom i proslavljenom (Mt 28,18; usp. Fil 2,9).

(Mt 28,18)

(18) Isus im pristupi i prozbori: "Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji!

(Fil 2,9)
(9) Zato Bog njega preuzvisi i darova mu ime, ime nad svakim imenom,

III. PROTIVNIK KRŠĆANA

Kristovim uskrsnućem Sotonin je poraz zapečaćen, ali bitka će se, prema Pavlu, završiti tek s posljednjim činom "povijesti spasenja", na "dan Gospodnji", kad će Sin - 'pošto bude sebi podložio svako poglavarstvo i sve vlasti, kao i samu smrt - predati Kraljevstvo svom Ocu, da bude Bog sve u svemu' (1 Kor 15,24-28).

(1 Kor 15,24-28)
(24) potom - svršetak, kad preda kraljevstvo Bogu i Ocu, pošto obeskrijepi svako Vrhovništvo, svaku Vlast i Silu. (25) Doista, on treba da kraljuje *dok ne podloži sve neprijatelje pod noge* svoje. (26) Kao posljednji neprijatelj bit će obeskrijepljena Smrt (27) jer *sve podloži nogama njegovim.* A kad veli: *Sve je podloženo,* jasno - sve osim Onoga koji mu je sve podložio. (28) I kad mu sve bude podloženo, tada će se i on sam, Sin, podložiti Onomu koji je njemu sve podložio da Bog bude sve u svemu.

Prema tome, kršćanin će se kao i Krist, sukobiti s Protivnikom. Upravo on onemogućuje Pavlu da ode u Solun (1 Sol 2,18),

(1 Sol 2,18)
(18) Zaista, htjedosmo k vama - ja, Pavao, i jednom i dvaput - ali nas je spriječio Sotona.

a "trn u tijelu", ta zapreka njegovom apostolatu, jest "Sotonin poslanik" (2 Kor 12,7-10).

(2 Kor 12,7-10)
(7) I da se zbog uzvišenosti objava ne bih uzoholio, dan mi je trn u tijelu, anđeo Sotonin, da me udara da se ne uzoholim. (8) Za to sam triput molio Gospodina, da odstupi od mene. A on mi reče: (9) "Dosta ti je moja milost jer snaga se u slabosti usavršuje." Najradije ću se dakle još više hvaliti svojim slabostima da se nastani u meni snaga Kristova. (10) Zato uživam u slabostima, uvredama, poteškoćama, progonstvima, tjeskobama poradi Krista. Jer kad sam slab, onda sam jak.

Već ga je evanđelje bilo poistovjetilo s neprijateljem što sije kukolj u gospodarevu polju (Mt 13,39)

(Mt 13,39)
(39) Neprijatelj koji ga posija jest đavao. Žetva je svršetak svijeta, a žeteoci anđeli.

ili iz srca ljudi otima sjeme Božje riječi, "iz straha da ne uzvjeruju i da se ne spase" (Mk 4,15//).

(Mk 4,15)
(15) Oni uz put, gdje je Riječ posijana, jesu oni kojima, netom čuju, odmah dolazi Sotona i odnosi Riječ u njih posijanu.

(Mt 13,19)

(19) Svakomu koji sluša Riječ o Kraljevstvu, a ne razumije, dolazi Zli te otima što mu je u srcu posijano. To je onaj uz put zasijan.

(Lk 8,12)
(12) Oni uz put slušatelji su. Zatim dolazi đavao i odnosi Riječ iz srca njihova da ne bi povjerovali i spasili se.

Sa svoje strane, Petar ga prikazuje kao izgladnjela lava što se neprestano vrze oko vjernika tražeći koga da proždre (1 Pt 5,8).

(1 Pt 5,8)
(8) Otrijeznite se! Bdijte! Protivnik vaš, đavao, kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre.

Kao i u raju, on uglavnom ima ulogu napasnika, trudi se da ljude navede na grijeh (1 Sol 3,5; 1 Kor 7,5)

(1 Sol 3,5)
(5) Zbog toga i ja, ne mogavši više izdržati, poslah da saznam o vašoj vjeri, da vas možda Zavodnik nije zaveo te je naš trud postao uzaludan.

(1 Kor 7,5)
(5) Ne uskraćujte se jedno drugome, osim po dogovoru, povremeno, da se posvetite molitvi pa se opet združite da vas Sotona ne bi napastovao zbog vaše neizdržljivosti.

i da ih tako usprotivi samom Bogu (Dj 5,3).

(Dj 5,3)
(3) Petar mu reče: "Ananija, zašto ti Sotona ispuni srce te si slagao Duhu Svetomu i odvojio od utrška imanja?

Štoviše, iza te oličene moći koju zove Grijehom čini se da Pavao redovito misli na djelo Sotone, oca grijeha (Rim 5,12 u usporedbi s Mudr 2,24; Rim 7,7 i Post 3,13).

(Rim 5,12)
(12) Zbog toga, kao što po jednom Čovjeku *uđe u svijet grijeh* i po grijehu *smrt,* i time što svi sagriješiše, na sve ljude prijeđe smrt...

(Mudr 2,24)
(24) A đavlovom je zavišću došla smrt u svijet i nju će iskusiti oni koji njemu pripadaju.

(Rim 7,7)
(7) Što ćemo dakle reći? Je li Zakon grijeh? Nipošto! Nego: grijeha ne spoznah doli po Zakonu jer za požudu ne bih znao da Zakon nije govorio: *Ne poželi!*

(Post 3,13)
(13) Gospodin, Bog, reče ženi: "Što si to učinila?" "Zmija me prevarila pa sam jela", odgovori žena.

Napokon, Antikrist je uistinu već na djelu ovdje na zemlji, no iza njegova zlotvorna djelovanja krije se moć Sotone (2 Sol 2,7 sl).

(2 Sol 2,7 sl)
(7) Doista, otajstvo bezakonja već je na djelu, samo ima tko da ga sada zadržava dok ne bude uklonjen. (8) Tada će se otkriti Bezakonik. Njega će Gospodin Isus *pogubiti dahom usta* i uništiti pojavkom Dolaska svoga - (9) njega koji djelovanjem Sotoninim dolazi sa svom silom, lažnim znamenjima i čudesima (10) i sa svim nepravednim zavaravanjem onih koji propadaju poradi toga što ne prihvatiše ljubavi prema istini da bi se spasili.

Tako kršćanin - a to je njegova tragična sudbina - mora birati između Boga i Sotone, između Krista i Beliala (2 Kor 6,14),

(2 Kor 6,14)
(14) Ne ujarmljujte se s nevjernicima. Ta što ima pravednost s bezakonjem? Ili kakvo zajedništvo svjetlo s tamom?

između "Zloga" i "Istinitoga" (1 Iv 5,18 sl).

(1 Iv 5,18 sl)
(18) Znamo: tko god je rođen od Boga, ne griješi; nego Rođeni od Boga čuva ga i Zli ga se ne dotiče. (19) Znamo: od Boga smo, a sav je svijet pod Zlim.

U posljednji dan on će zauvijek ostati ili s jednim ili s drugim.
Sotona je duh, strašan zbog svojih lukavština, zamki, prijevara, spletki (2 Kor 2,11; Ef 6,11; 1 Tim 3,7; 6,9...),

(2 Kor 2,11)
(11) da nas ne nadmudri Sotona. Ta znamo njegove namjere!

(Ef 6,11)
(11) Obucite svu opremu Božju da se mognete oduprijeti lukavstvima đavlovim.

(1 Tim 3,7)
(7) A treba da ima i lijepo svjedočanstvo od onih vani, da ne bi u rug upao i zamku đavlovu.

(1 Tim 6,9...)
(9) Jer oni koji se hoće bogatiti, upadaju u napast, zamku i mnoge nerazumne i štetne požude što ljude strovaljuju u zator i propast. (10) Zaista, korijen svih zala jest srebroljublje; njemu odani, mnogi odlutaše od vjere i sami sebe isprobadaše mukama mnogima.

i rado se "pretvara u anđela svjetla" (2 Kor 11,14);

(2 Kor 11,14)
(14) I nikakvo čudo! Ta sam se Sotona prerušuje u anđela svjetla.

uza sve to, on ostaje samo već pobijeđeni neprijatelj. A kršćanin, budući da je sjedinjen s Kristom po vjeri (Ef 6,10)

(Ef 6,10)
(10) Ubuduće jačajte se u Gospodinu i u silnoj snazi njegovoj.

i molitvi (Mt 6,13; 26,41//)

(Mt 6,13)
(13) I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od Zloga!'"

(Mt 26,41)
(41) Bdijte i molite da ne padnete u napast! Duh je, istina, voljan, no tijelo je slabo."

(Mk 14,32-34)
(32) I dođu u predio imenom Getsemani. I kaže Isus svojim učenicima: "Sjednite ovdje dok se ne pomolim." (33) I povede sa sobom Petra, Jakova i Ivana. Spopade ga užas i tjeskoba (34) pa im reče: *"Duša mi je* nasmrt *žalosna!* Ostanite ovdje i bdijte!"

- ta Isusova molitva potkrepljuje njegovu (Lk 22,32; usp. Rim 8,34; Heb 7,25)

(Lk 22,32)
(32) Ali ja sam molio za tebe da ne malakše tvoja vjera. Pa kad k sebi dođeš, učvrsti svoju braću."

(Rim 8,34)
(34) Tko će osuditi? Krist Isus umrije, štoviše i uskrsnu, on je i zdesna Bogu - on se baš zauzima za nas!

(Heb 7,25)
(25) Zato i može do kraja spasavati one koji po njemu pristupaju k Bogu - uvijek živ da se za njih zauzima.

- siguran je u svoju pobjedu: samo će onaj biti pobijeđen koji pristane da to bude (Jak 4,7; Ef 4,27).

(Jak 4,7)
(7) Podložite se dakle Bogu! Oduprite se đavlu i pobjeći će od vas!

(Ef 4,27)
(27) i ne dajite mjesta đavlu.

Zaključujući objavu, Otkrivenje - osobito od gl. 12 nadalje - pruža kao neku sintezu biblijskog naučavanja o tom Protivniku protiv kojega se čovječanstvo, od samoga početka (Otk 12,9)

(Otk 12,9)
(9) Zbačen je Zmaj veliki, Stara zmija - imenom Đavao, Sotona, zavodnik svega svijeta. Bačen je na zemlju, a s njime su bačeni i anđeli njegovi.

pa do svršetka povijesti spasenja, mora boriti. Nemoćan pred Ženom i Onim koga ona rađa (12,5 sl),

(Otk 12,5 sl)
(5) I ona *porodi* sina, *muškića,* koji će *vladati* svim *narodima palicom gvozdenom.* I Dijete njeno bi uzeto k Bogu i prijestolju njegovu. (6) A Žena pobježe u pustinju gdje joj Bog pripravi sklonište da se ondje hrani tisuću dvjesta i šezdeset dana. (7) I nasta rat na nebu: Mihael i njegovi anđeli zarate se sa Zmajem. Zmaj uđe u rat i anđeli njegovi, (8) ali ne nadvlada. I ne bijaše im više mjesta na

nebu.

Sotona se okrenuo protiv "ostalih iz njezina potomstva" (12,17);

(Otk 12,17)
(17) I razgnjevi se Zmaj na Ženu pa ode i zarati se s ostatkom njezina potomstva, s onima što čuvaju Božje zapovijedi i drže svjedočanstvo Isusovo.

ali prividna pobjeda što mu je pribavlja premoć Antikrista (13-17) završit će konačnom pobjedom Janjeta i Crkve,

(Otk 13-17)
#13 I vidjeh: *iz mora Zvijer izlazi* sa deset rogova i sedam glava; na rogovima joj deset kruna, na glavama bogohulna imena. (2) Ta Zvijer što je vidjeh bijaše nalik na *leoparda,* noge joj kao *medvjeđe,* usta kao usta *lavlja.* Zmaj joj dade svoju silu i prijestolje i vlast veliku. (3) Jedna joj glava bijaše kao na smrt zaklana, ali joj se smrtna rana zaliječila. Sva se zemlja, začuđena, zanijela za Zvijeri (4) i svi se pokloniše Zmaju koji dade takvu vlast Zvijeri. Pokloniše se i Zvijeri govoreći: "Tko je kao Zvijer! Tko bi smio ratovati s njom?" (5) I dana su joj *usta da govori drskosti i hule* i dana joj je vlast da to čini četrdeset i dva mjeseca. (6) I ona otvori usta da huli Boga, da huli ime njegovo, njegov Šator i nebesnike. (7) I dano joj je *da se zarati sa svecima i da ih pobijedi. Dana joj je vlast* nad svakim plemenom i pukom i jezikom i narodom: (8) da joj se poklone svi pozemljari, oni kojima ime nije zapisano u knjizi života zaklanog Jaganjca, od postanka svijeta. (9) Tko ima uho, nek posluša! (10) *Je li tko za progonstvo, u progonstvo* će ići! *Je li tko za mač,* da bude pogubljen, *mačem* će biti pogubljen! U tom je postojanost i vjera svetih. (11) I vidjeh: druga jedna Zvijer uzlazi iz zemlje, ima dva roga poput jaganjca, a govori kao Zmaj. (12) Vrši svu vlast one prve Zvijeri, u njenoj nazočnosti. Prisiljava zemlju i sve pozemljare da se poklone prvoj Zvijeri kojoj ono zacijeli smrtna rana. (13) Čini znamenja velika: i oganj spušta s neba na zemlju naočigled ljudi. (14) Tako zavodi pozemljare znamenjima koja joj je dano činiti u nazočnosti Zvijeri: svjetuje pozemljarima da načine kip Zvijeri koja bijaše udarena mačem, ali preživje. (15) I dano joj je udahnuti život kipu Zvijeri te kip Zvijeri progovori i poubija sve koji se god ne klanjaju kipu Zvijeri. (16) Ona postiže da se svima - malima i velikima, bogatima i ubogima, slobodnjacima i robovima - udari žig na desnicu ili na čelo, (17) i da nitko ne mogne kupovati ili prodavati osim onog koji nosi žig s imenom Zvijeri ili s brojem imena njezina. (18) U ovome je mudrost: u koga je uma, nek odgoneta broj Zvijeri. Broj je to jednog čovjeka, a broj mu je šest stotina šezdeset i šest.
Pratnja Jaganjčeva
#14 I vidjeh: gle, Jaganjac stoji na gori Sionu, a s njime sto četrdeset i četiri tisuće - na čelima im napisano ime njegovo i ime Oca njegova! (2) I začujem s neba glas, *kao šum voda mnogih* i tutnjavu silna groma; glas taj koji začuh bijaše kao glas citraša što sviraju na citrama. (3) Pjevali su *pjesmu novu* pred prijestoljem i pred četiri bića i pred starješinama. Nitko ne mogaše naučiti te pjesme doli one sto četrdeset i četiri tisuće - otkupljeni sa zemlje. (4) Ti se ne okaljaše sa ženama, djevci su! Oni prate Jaganjca kamo god pođe. Otkupljeni su od ljudi kao prvine Bogu i Jaganjcu; (5) *na ustima se njihovim laž ne nađe,* neporočni su.
Anđeli navješćuju čas suda
(6) I vidjeh: drugi jedan anđeo leti posred neba s evanđeljem vječnim da ga proglasi svim pozemljarima, svakom narodu i plemenu i jeziku i puku. (7) Viče iza glasa: "Bojte se Boga i dajte mu slavu jer dođe čas suda njegova! I poklonite se njemu *koji stvori nebo i zemlju i more* i izvore voda!" (8) Za njim eto drugog anđela koji govori: *"Pade, pade Babilon, veliki* koji vinom *gnjeva* i bluda svojega *opi sve narode!"* (9) Za njima eto i trećeg anđela koji vikaše iza glasa: "Tko god se klanja Zvijeri i kipu njezinu te primi žig na čelo ili ruku, (10) *pit će vino gnjeva Božjega, nerazvodnjeno, natočeno već u čaši srdžbe njegove!* I bit će udaren na muke *u ognju i*

sumporu svetim anđelima naočigled i naočigled Jaganjcu. (11) *Dim* muke njihove *suklja u vijeke* vjekova. Ni danju ni noću nemaju počinka oni koji se klanjaju Zvijeri i kipu njezinu i tko god primi žig s imenom njezinim." (12) U tom je postojanost svetih - onih što čuvaju zapovijedi Božje i vjeru Isusovu. (13) I začujem glas s neba: "Piši! Od sada blaženi mrtvi koji umiru u Gospodinu! Da, govori Duh, neka otpočinu od svojih trudova! Jer prate ih djela njihova!"

Kosidba pogana

(14) I vidjeh: gle, bijel oblak, a na oblak sjede Netko *kao Sin Čovječji;* na glavi mu zlatan vijenac, u ruci oštar srp. (15) I drugi jedan anđeo iziđe iz hrama vičući iza glasa onomu što sjedi na oblaku: "Mahni srpom i žanji jer dođe čas žetvi, zrela je žetva zemaljska!" (16) I onaj što sjedi na oblaku baci srp na zemlju i zemlja bi požnjevena. (17) I drugi jedan anđeo iziđe iz hrama nebeskoga. I on imaše oštar srp. (18) I od žrtvenika iziđe drugi anđeo - onaj koji ima vlast nad ognjem - pa povika iza glasa onomu, s oštrim srpom: "Mahni oštrim srpom i poberi grozdove u vinogradu zemaljskom jer sazri grožđe!" (19) I anđeo baci srp na zemlju i obra vinograd zemaljski, a obrano baci u veliku kacu gnjeva Božjega. (20) Gazila se kaca izvan grada te poteče krv iz kace konjima do uzda, tisuću i šest stotina stadija uokolo.

Mojsijev i Jaganjčev hvalospjev

#15 I vidjeh drugo znamenje na nebu, veliko i čudesno: sedam anđela sa sedam zala posljednjih - s njima se navršuje gnjev Božji. (2) I vidjeh kao neko more od prozirca pomiješano s ognjem. Oni koji pobijediše Zvijer i kip njezin i broj imena njezina stoje u moru od prozirca s citrama Božjim u ruci. (3) Pjevaju pjesmu Mojsija, sluge Božjega, i pjesmu Jaganjčevu: "Velika su i čudesna djela tvoja, Gospodine, Bože, Svevladaru! Pravedni su i istiniti putovi tvoji, Kralju naroda! (4) *Tko da te se ne boji,* Gospodine, tko da ne slavi ime tvoje! Ti si jedini svet! I zato *svi će narodi doći i klanjati se pred tobom* jer se očitovahu pravedna djela tvoja!"

Sedam čaša gnjeva Božjega

(5) Nakon toga vidjeh: otvori se hram Šatora svjedočanstva na nebu! (6) Iziđe sedam anđela sa sedam zala iz hrama; odjeveni bijahu u blistav bijeli lan, oko prsiju opasani zlatnim pojasom. (7) Jedno od četiri bića dade sedmorici anđela sedam zlatnih čaša, punih gnjeva Boga koji živi u vijeke vjekova. (8) *I hram se napuni dimom* od Slave Božje i od njegove snage te nitko ne mogaše ući u hram dok se ne navrši sedam zala sedmorice anđela. #16 I začujem iz hrama jak glas koji viknu sedmorici anđela: "Hajdete, izlijte sedam čaša gnjeva Božjega na zemlju!" (2) Ode prvi i izli svoju čašu na zemlju. I pojavi se čir, koban i bolan, na ljudima što nose žig Zvijerin i klanjaju se kipu njezinu. (3) Drugi izli svoju čašu na more. I ono posta krv kao krv mrtvačeva te izginu sve živo u moru. (4) Treći izli svoju čašu na rijeke i izvore voda. I postadoše krv. (5) I začujem anđela voda gdje govori: "Pravedan si, *Ti koji jesi i koji bijaše,* Sveti, što si tako dosudio! (6) Oni su prolili krv svetih i proroka i stoga ih krvlju napajaš! Zavrijedili su!" (7) I začujem žrtvenik kako govori: "Da, Gospode, Bože, Svevladaru! Istiniti su i pravedni sudovi tvoji!" (8) Četvrti izli svoju čašu na sunce. I suncu je dano da pali ljude ognjem. (9) I silna je žega palila ljude te su hulili ime Boga koji ima vlast nad tim zlima, ali se ne obratiše da mu slavu dadu. (10) Peti izli svoju čašu na prijestolje Zvijeri. I kraljevstvo joj prekriše tmine. Ljudi su grizli jezike od muke (11) i hulili Boga nebeskoga zbog muka i čireva, ali se ne obratiše od djela svojih. (12) Šesti izli svoju čašu na Eufrat, rijeku veliku. I presahnu voda te načini prolaz kraljima s istoka sunčeva. (13) I vidjeh: iz usta Zmajevih i iz usta Zvijerinih i iz usta Lažnoga proroka izlaze tri duha nečista, kao žabe. (14) To su dusi zloduha što čine znamenja, a pođoše sabrati kraljeve svega svijeta na rat za Dan veliki Boga Svevladara. (15) Evo dolazim kao tat! Blažen onaj koji bdije i čuva haljine svoje da ne ide gol te mu se ne vidi sramota! (16) I skupiše ih na mjesto koje se hebrejski zove Harmagedon. (17) I sedmi izli svoju čašu na zrak. Uto iz hrama, s prijestolja, iziđe jak glas i viknu: "Svršeno je!" (18) I udariše munje i glasovi i gromovi i nasta potres velik, *kakva ne bijaše otkako je ljudi* - tako bijaše silan potres taj. (19) I prasnu natroje grad veliki i gradovi naroda padoše. Spomenu se Bog Babilona velikoga da mu dade piti iz čaše vina gnjevne srdžbe Božje. (20) I pobjegoše svi otoci, iščezoše gore, (21) a iz neba se spusti na ljude tuča velika, poput talenta. Ljudi su hulili Boga zbog zla tuče jer zlo njezino bijaše

silno veliko.
Bludnica velika
#17 I dođe jedan od sedam anđela što nose sedam čaša i prozbori mi: "Dođi pokazat ću ti sud nad Bludnicom velikom što *sjedi nad vodama velikim,* (2) s kojom su bludničili kraljevi zemlje i pozemljari *se opiše vinom* bluda njezina." (3) I odnese me u duhu u pustinju. Tu vidjeh Ženu koja sjede na skrletnu Zvijer, punu bogohulnih imena, sa sedam glava i deset rogova. (4) Žena bijaše odjevena u grimiz i skrlet, sva u zlatu, dragom kamenju i biserju. U ruci joj zlatna čaša puna gnusobe i nečisti bluda njezina. (5) Na čelo joj napisano ime - tajna: "Babilon veliki, mati bludnica i gnusoba zemljinih." (6) I vidjeh: Žena je pijana od krvi svetih i od krvi svjedoka Isusovih. Kad je vidjeh, čudom se silnim začudih. (7) Nato će mi anđeo: "Što se čudiš? Ja ću ti kazati tajnu te žene i Zvijeri koja je nosi, Zvijeri sa sedam glava i deset rogova."
Zvijer i Bludnica
(8) "Zvijer koju vidje bijaše i više nije; zamalo izlazi iz Bezdana i ide u propast. I zapanjit će se pozemljari - oni kojima ime, od postanka svijeta, nije zapisano u knjigu života - kad vide da Zvijer bijaše i više nije, a opet je tu. (9) Tu se hoće mudre pameti! Sedam glava sedam je bregova na kojima žena sjedi. A i sedam kraljeva: (10) pet ih već pade, jedan jest, a jedan još ne dođe: kada dođe, ostati mu je zamalo. (11) I Zvijer koja bijaše i više nije, osma je, a iz broja je njih sedmero, i ide u propast. (12) *Deset rogova* što ih vidje *deset je kraljeva;* oni još ne primiše kraljevstva, ali će - samo za jedan sat - primiti vlast kao kraljevi zajedno sa Zvijeri. (13) Jedne su misli: svu svoju silu i vlast predati Zvijeri. (14) Ratovat će protiv Jaganjca, ali će ih pobijediti Jaganjac - i njegovi pozvanici, izabranici, vjernici - jer on je *Gospodar gospodara* i *Kralj kraljeva."* (15) I reče mi anđeo: "Vode što ih vidje, na kojima Bludnica sjedi, to su puci i mnoštva i narodi i jezici. (16) I onih deset rogova što ih vidje i Zvijer - oni će zamrziti Bludnicu, opustošiti je i ogoliti, najesti se mesa njezina i ognjem je spaliti. (17) Jer Bog im u srce stavi izvršiti naum njegov: da jednodušno predadu kraljevstvo svoje Zvijeri dok se ne ispune riječi Božje. (18) Žena koju vidje grad je veliki što kraljuje nad kraljevima zemaljskim."

Janjetove zaručnice (18-22):

(Otk 18-22)
Anđeo navješćuje pad Babilona - Bludnice
#18 Nakon toga vidjeh: jedan drugi anđeo silazi s neba s moći velikom! Sva se zemlja zasvijetlila od njegova sjaja. (2) On povika iza glasa: *"Pade, pade Babilon veliki* - Bludnica - i postade prebivalištem zloduha, nastambom svih duhova nečistih, nastambom svih ptica nečistih mrskih (3) jer se gnjevnim vinom bluda njezina opiše narodi; s njom su bludničili svi kraljevi zemaljski, a trgovci se zemaljski obogatiše od silna raskošja njezina."
Narod Božji mora bježati
(4) Začujem i drugi glas s neba: "Iziđite iz nje, narode moj, da vas ne zadese zla njezina te ne budete suzajedničari grijeha njezinih! (5) Jer njezini grijesi *do neba dopriješe* i spomenu se Bog zločina njezinih. *(6)Vratite joj milo za drago,* naplatite joj dvostruko po djelima! U čašu u koju je ona natakala natočite dvostruko! (7) Koliko se razmetala sjajem i raskoši, toliko joj zadajte muka i jada! Jer u srcu je svome govorila: 'Na prijestolju sjedim kao kraljica *i nikad neću obudovjeti,* jad me nikada zadesiti neće!' (8) Stoga *u isti će je dan* zla zadesiti: smrt i jad i glad te će sva u ognju biti spaljena. Jer silan je Gospod, Bog, Sudac njezin!"
Tužaljke nad Babilonom - Bludnicom
(9) I plakat će i naricati za njom kraljevi zemlje što su s njome bludničili i raskošno živjeli kad gledali budu dim požara njezina. (10) Prestrašeni mukama njezinim, izadaleka će stajati i naricati: "Jao, jao, grade veliki, Babilone, grade silni! Kako li te u tren oka stiže osuda!" (11) I trgovci zemaljski plaču nad njom i tuguju jer im trga nitko više ne kupuje: (12) ni zlata, ni srebra, ni dragoga kamenja, ni biserja, ni tanana lana, ni grimiza, ni svile, ni skrleta: nit ikakva mirisava

drveta, nit ikakva predmeta od slonove kosti, nit ikakva predmeta od skupocjena drveta, nit od mjedi, nit od željeza, nit od mramora; (13) ni cimeta, ni balzama, ni miomirisa, ni pomasti, ni tamjana, ni vina, ni ulja, ni bijeloga brašna, ni pšenice; ni goveda, ni ovaca, ni konja, ni kočija, ni roblja nit ikoje žive duše. (14) "Voće za kojim ti duša žudjela pobježe od tebe, sav raskoš i sjaj propade ti - ne, nema ga više!" (15) Trgovci što svim tim trgovahu, što ih ona obogati, izdaleka će stajati, prestrašeni mukama njezinim, plakat će i tugovati: (16) "Jao, jao, grade veliki, odjeveni nekoć u lan tanan i grimiz i skrlet, nakićeni zlatom i dragim kamenjem i biserjem! (17) U tren oka opustje toliko bogatstvo!" I svi kormilari i putnici, svi mornari i moreplovci izdaleka stoje (18) i, gledajući dim njezina požara, zapomažu: "Koji li je grad sličan gradu ovom velikom?" (19) I posuše glavu pepelom te plačući i tugujući viknuše: "Jao, jao, grada li velikoga! Dragocjenostima se njegovim obogatiše svi posjednici morskih brodova, a evo - u tren oka opustje!" (20) Veseli se nad njom, nebo, i svi sveti i apostoli i proroci jer Bog osudivši nju, vama pravo dosudi! (21) I jedan snažan anđeo uze kamen, velik poput mlinskoga kamena, i baci ga u more govoreći: "Tako će silovito biti strovaljen Babilon, grad veliki, i nikada ga više biti neće!" (22) "Glas citraša i pjevača i svirača i trubljača u tebi se više neće čuti! Obrtnik vješt kojem god umijeću u tebi se više neće naći! *Klopot žrvnja* u tebi se više neće čuti! (23) *Svjetlost svjetiljke* u tebi više neće sjati! *Glas zaručnika i zaručnice* u tebi se više neće čuti! Jer trgovci tvoji bijahu velikaši zemlje i čaranja tvoja zavedoše sve narode; (24) i u tebi se našla krv proroka i svetaca i svih zaklanih na zemlji."
Pobjednička pjesma u nebu
#19 Nakon toga začujem kao jak glas silnoga mnoštva na nebu: "Aleluja! Spasenje i slava i moć Bogu našemu! (2) Doista, istiniti su i pravedni sudovi njegovi jer osudi veliku Bludnicu, što pokvari zemlju bludom svojim, i osveti na njoj krv slugu svojih!" (3) I ponove: "Aleluja! *Dim* njezin *suklja u vijeke* vjekova!" (4) Nato starješine, njih dvadesetčetvorica, i ona četiri bića padoše ničice i p okloniše se Bogu, koji sjedi na prijestolju, govoreći: "Amen! Aleluja!" (5) I s prijestolja iziđe glas: *"Hvalite* Boga našega, sve sluge njegove, *svi koji se njega bojite, i mali i veliki!"* (6) I začuh kao glas silna mnoštva *i kao šum voda mnogih* i kao prasak gromova silnih: "Aleluja! Zakraljeva Gospod, Bog naš Svevladar! (7) Radujmo se i kličimo i slavu mu dajmo jer dođe svadba Jaganjčeva, opremila se Zaručnica njegova! (8) Dano joj je odjenuti se u lan tanan, blistav i čist!" A lan - pravedna su djela svetih. (9) I reče mi: "Piši! Blago onima koji su pozvani na svadbenu gozbu Jaganjčevu!" I reče mi: "Ove su riječi istinite, Božje." (10) Padoh mu pred noge da mu se poklonim. A on će mi: "Nipošto! Sluga sam kao i ti i braća tvoja koja imaju svjedočanstvo Isusovo. Bogu se pokloni!" Jer svjedočanstvo Isusovo duh je proročki.
Prvi boj za dovršenje djela Božjega
(11) I vidjeh: nebo otvoreno - i gle, *konj bijelac,* a na nj sjeo On, zvani Vjerni i Istiniti, a *sudi* i vojuje *po pravdi;* (12) oči mu plamen ognjeni, na glavi mu mnoge krune; nosi napisano ime kojeg nitko ne zna doli on sam; (13) ogrnut je *ogrtačem krvlju* natopljenim; ime mu: Riječ Božja. (14) Prate ga na bijelcima Vojske nebeske, odjevene u lan tanan, bijel i čist. (15) Iz usta mu izlazi oštar mač kojim će posjeći *narode. Vladat će* njima *palicom gvozdenom.* On *gazi u kaci* gnjevne srdžbe Boga Svevladara. (16) Na ogrtač, o boku, napisano mu ime: *"Kralj kraljeva i Gospodar gospodara."* (17) I vidjeh jednog anđela: stajaše na suncu vičući iza glasa svim *pticama* što nebom lete: "Ovamo! *Skupite se na veliku gozbu Božju (18)da se najedete mesa kraljeva,* i mesa vojvoda, i mesa mogućnika, i mesa konja i konjanika njihovih, i mesa svih mogućih ljudi, slobodnjaka i robova, malih i velikih!" (19) I vidjeh: Zvijer i kraljevi zemlje i vojske njihove skupiše se u boj da se zarate s Onim što sjedi na konju i s vojskom njegovom. (20) I Zvijer bi uhvaćena, a s njom i Lažni prorok koji je u njenoj nazočnosti činio znamenja i njima zavodio one što su primili žig Zvijeri i klanjali se njezinu kipu. Živi su oboje bačeni u ognjeno jezero što gori sumporom. (21) A drugi su posječeni mačem što iziđe iz usta Onoga koji sjedi na konju i sve se ptice nasitiše mesa njihova.
Tisućgodišnje kraljevstvo
#20 I vidjeh anđela: siđe s neba s ključima Bezdana i s velikim okovima u ruci. (2) Zgrabi Zmaja,

Staru zmiju, to jest Đavla, Sotonu, i okova ga za tisuću godina. (3) Baci ga u Bezdan koji nad njim zatvori i zapečati da više ne zavodi narode dok se ne navrši tisuću godina. Nakon toga ima biti odriješen za malo vremena. (4) I vidjeh prijestolja - onima što sjedoše na njih dano je suditi - i duše pogubljenih zbog svjedočanstva Isusova i zbog Riječi Božje i sve koji se ne pokloniše Zvijeri ni kipu njezinu te ne primiše žiga na čela svoja ni na ruke. Oni oživješe i zakraljevaše s Kristom tisuću godina. (5) Drugi mrtvi ne oživješe dok se ne navrši tisuću godina. To je ono prvo uskrsnuće. (6) Blažen i svet onaj tko je dionik toga prvog uskrsnuća! Nad njim druga smrt nema vlasti: oni će biti svećenici Božji i Kristovi i s njime će kraljevati tisuću godina.

Drugi boj za dovršenje djela Božjega

(7) A kad se navrši tisuću godina, Sotona će iz svoga zatvora biti pušten: (8) izići će zavesti narode sa četiri kraja zemlje, *Goga i Magoga,* i skupiti ih u boj. Bit će ih kao pijeska morskoga. (9) Skupiše se na prostrano polje zemlje i opkoliše tabor svetih i ljubljeni grad. Ali oganj siđe s neba te ih proguta. (10) A njihov zavodnik, Đavao, bačen bi u jezero ognjeno i sumporno, gdje se nalaze i Zvijer i Lažni prorok: ondje će se mučiti danju i noću u vijeke vjekova.

Sud nad narodima

(11) I vidjeh veliko bijelo prijestolje i Onoga što sjede na nj: pred licem njegovim pobježe zemlja i nebo; ni mjesta im se više ne nađe. (12) I vidjeh mrtve, velike i male: stoje pred prijestoljem, a knjige se otvoriše. I otvori se jedna druga knjiga, knjiga života. I mrtvi bijahu suđeni po onome što stoji napisano u knjigama, *po djelima svojim.* (13) More predade svoje mrtvace, a Smrt i Podzemlje svoje: i svaki bi suđen *po djelima svojim.* (14) A Smrt i Podzemlje bili su bačeni u jezero ognjeno. Jezero ognjeno - to je druga smrt: (15) tko se god ne nađe zapisan u knjizi života, bio je bačen u jezero ognjeno.

Nebeski Jeruzalem

#21 I vidjeh *novo nebo i novu zemlju* jer - prvo nebo i prva zemlja uminu; ni mora više nema. (2) I *Sveti grad,* novi Jeruzalem, vidjeh: silazi s neba od Boga, opremljen kao zaručnica nakićena za svoga muža. (3) I začujem jak glas s prijestolja: *"Evo Šatora* Božjeg s ljudima! *On će prebivati s njima: oni će biti narod njegov, a on će biti Bog s njima. (4)I otrt će im svaku suzu* s očiju te smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti jer - prijašnje uminu." (5) Tada Onaj što sjedi na prijestolju reče: "Evo, sve činim novo!" I doda: "Napiši: Ove su riječi vjerne i istinite." (6) I još mi reče: "Svršeno je! Ja sam Alfa i Omega, Početak i Svršetak! Ja ću žednomu dati s izvora vode života zabadava. (7) To će biti baština pobjednikova. *I ja ću njemu biti Bog, a on meni sin.* (8) Kukavicama pak, nevjernima i okaljanima, ubojicama, bludnicima, vračarima i idolopoklonicima i svim lažljivcima udio je u jezeru što gori *ognjem i sumporom.* To je druga smrt."

Novi Jeruzalem

(9) I dođe jedan od sedam anđela što imaju sedam čaša punih zala konačnih te progovori sa mnom: "Dođi, pokazat ću ti Zaručnicu, Ženu Jaganjčevu!" (10) I prenese me u duhu na goru veliku, visoku i pokaza mi sveti grad Jeruzalem: silazi s neba od Boga, (11) sav u slavi Božjoj, blistav poput dragoga kamena, kamena slična kristalnom jaspisu; (12) okružen zidinama velikim i visokim, sa dvanaest vrata: na vratima dvanaest anđela i napisana *imena dvanaest plemena Izraelovih. (13)Od istoka vrata troja, od sjevera vrata troja, od juga vrata troja, od zapada vrata troja.* (14) Gradske su zidine imale dvanaest temelja, a na njima dvanaest imena dvanaestorice apostola Jaganjčevih. (15) Moj subesjednik imaše *mjeru,* zlatnu trsku, da *izmjeri* grad, vrata njegova i zidine. (16) Grad se stere u četvorini: dužina mu jednaka širini. On izmjeri trskom grad: dvanaest tisuća stadija - dužina mu i širina i visina jednaka. (17) Izmjeri i njegove zidine: sto četrdeset i četiri lakta po čovjekovoj mjeri kojom je mjerio anđeo. (18) Zidine su gradske sagrađene od jaspisa, a sam grad od čistoga zlata, slična čistu staklu. (19) Temelji su gradskih zidina urešeni svakovrsnim dragim kamenjem: prvi je temelj od jaspisa, drugi od safira, treći od kalcedona, četvrti od smaragda, (20) peti od sardoniksa, šesti od sarda, sedmi od krizolita, osmi od berila, deveti od topaza, deseti od krizopraza, jedanaesti od hijacinta, dvanaesti od ametista. (21) Dvanaest vrata - dvanaest bisera: svaka od svoga bisera. A gradski trg - čisto zlato, kao prozirno staklo. (22) Hrama u gradu ne vidjeh. Ta Gospod,

Bog, Svevladar, hram je njegov - i Jaganjac! (23) I gradu ne treba ni sunca ni mjeseca da mu svijetle. Ta Slava ga Božja obasjala i svjetiljka mu Jaganjac! (24) *Narodi će hoditi u svjetlosti njegovoj,* a kraljevi zemaljski u nj donositi slavu svoju. (25) Vrata mu se ne zatvaraju obdan, a noći ondje i nema. (26) U nj će se donijeti slava i čast naroda. (27) Ali u nj neće unići ništa nečisto i nijedan tko čini gadost i laž, nego samo oni koji su zapisani u Jaganjčevoj knjizi života. #22 I pokaza mi rijeku vode života, bistru kao prozirac: izvire iz prijestolja Božjeg i Jaganjčeva.
(2) *Posred* gradskoga trga, *s obje strane rijeke, stablo života* što rodi dvanaest puta, svakog *mjeseca svoj rod. A lišće* stabla *za zdravlje* je narodima. (3) *I neće više biti nikakva prokletstva.* I prijestolje će Božje i Jaganjčevo biti u gradu i sluge će mu se njegove klanjati (4) i gledati lice njegovo, a ime će im njegovo biti na čelima. (5) Noći više biti neće i neće trebati svjetla od svjetiljke ni svjetla sunčeva: obasjavat će ih Gospod Bog i oni će kraljevati u vijeke vjekova. (6) I reče mi: "Ove su riječi vjerne i istinite jer Gospod Bog, nadahnitelj proroka, posla svoga anđela da on pokaže slugama njegovim što se ima dogoditi ubrzo. (7) I evo, dolazim ubrzo! Blago onomu koji čuva riječi proroštva ove knjige!" (8) Ja, Ivan, čuo sam i vidio sve ovo. I kad sam to vidio i čuo, padoh pred noge anđelu koji mi to pokaza da mu se poklonim. (9) A on će mi: "Nipošto! Sluga sam kao i ti i braća tvoja proroci i svi koji čuvaju riječi ove knjige. Bogu se pokloni!" (10) A zatim će mi: "Ne zapečati riječi proroštva ove knjige jer - vrijeme je blizu! (11) Nepravednik neka samo i dalje čini nepravdu! Okaljan neka se i dalje kalja! Pravednik neka i dalje živi pravedno! Svet neka se i dalje posvećuje!" (12) "Evo, dolazim ubrzo i plaća moja sa mnom: naplatit ću svakom po njegovu djelu!" (13) "Ja sam Alfa i Omega, *Prvi i Posljednji,* Početak i Svršetak! (14) Blago onima koji peru svoje haljine: imat će pravo na stablo života i na vrata će smjeti u grad! (15) Vani pak ostaju psi i vračari, bludnice, ubojice i idolopoklonici i tko god ljubi i čini laž."
(16) "Ja, Isus, poslah anđela svoga posvjedočiti ovo po crkvama. Ja sam korijen i izdanak Davidov, sjajna zvijezda Danica." (17) I Duh i Zaručnica govore: "Dođi!" I tko ovo čuje, neka rekne: "Dođi!" Tko je žedan, neka dođe; tko hoće, neka zahvati vode života zabadava! (18) Ja svjedočim svakomu tko sluša riječi proroštva u ovoj knjizi: Tko ovomu što doda, Bog će njemu dodati zla napisana u ovoj knjizi. (19) I tko oduzme od riječi proroštva u ovoj knjizi, Bog će mu oduzeti udio na stablu života i na svetom gradu - na svemu što je napisano u ovoj knjizi. (20) Svjedok za sve ovo govori: "Da, dolazim ubrzo!" Amen! Dođi, Gospodine Isuse! (21) Milost Gospodina Isusa sa svima!

zajedno sa Zvijerju i lažnim prorokom, sa Smrću i Podzemljem, zajedno sa svim ljudima koji podlegnu njegovim lukavštinama, Sotona će biti "bačen u ognjeno i sumporno jezero", a to je "druga smrt" (Otk 20,10.14 sl).

(Otk 20,10.14 sl)
(10) A njihov zavodnik, Đavao, bačen bi u jezero ognjeno i sumporno, gdje se nalaze i Zvijer i Lažni prorok: ondje će se mučiti danju i noću u vijeke vjekova.
(14) A Smrt i Podzemlje bili su bačeni u jezero ognjeno. Jezero ognjeno - to je druga smrt: (15) tko se god ne nađe zapisan u knjizi života, bio je bačen u jezero ognjeno.

- sastavio Milan Kušnjačić, 9. listopada 2023.